

PARLAMENT DE CATALUNYA

Sessió del dia 8 de març de 1933

El dret de propietat

Discurs del company Serra i Moret en defensa del vot particular de la U. S. C. a l'article 9 del dictamen d'Estatut Interior de Catalunya.

Company SERRA I MORET. Senyors Diputats: No és estrany que la redacció d'aquest article hagi estat bon xic laboriosa. Hi ha moltes coses que expliquen a bastament la discussió d'aquest article 9è., perquè és relativament fàcil discutir teories quan no afecten interessos. Per regla general, els homes s'atreveixen a ésser fins i tot radicals en moltes matèries quan no es debaten ni es fereixen interessos particulars; perquè és costum de moltíssims grups polítics parlar en termes radicals de certes matèries teòriques, de certs principis completament utòpics, i de no posar mai en termes de realitat i de pràctica aquests principis quan les ocasions se'ls ofereixen.

L'INTERES SOCIAL PER DAMUNT DE LA PROPIETAT PRIVADA

Nosaltres hem sostingut en el si de la Comissió de Constitució el principi que la propietat tota havia d'ésser regulada per l'interès social, i la majoria de la Comissió ha arribat a la conclusió que el dret de propietat havia d'inspirar-se en l'interès social. Nosaltres entenem que és excessivament vaga aquesta declaració. El que el dret de propietat s'inspira en l'interès social, permet i consent un sens fi d'interpretacions, i la més senzilla de totes és que sempre està inspirat en l'interès social; perquè aquell que detenta una propietat o aquell que té l'exercici del dret d'aquesta propietat, sempre creu que és el que en fa més bon ús i està completament convençut que les coses, en les seves mans, és on estan més bé en benefici de tots. Però entre l'individu i la societat existeix una antinomia que no es pot resoldre sinó en termes socialitzants i socialistes. El dret de propietat, al nostre entendre, ha de regular-se per l'interès social. No existeix, a parer nostre, cap altra acceptació possible d'aquest dret. Mentre es pugui demostrar, i en molts de casos és fàcil de demostrar-ho, que l'interès col·lectiu està per damunt de l'interès privat i de la societat té un dret eminent, un dret preferent a la propietat de totes les coses i, per consegüent, sostenim el criteri que el dret de propietat ha de regular-se purament i exclusivament per l'interès social. Nosaltres, tanmateix, sostenim en aquest vot particular un principi que algú suposarà que és exclusivament nostre, perquè després d'afirmar que el dret de propietat pública o privada es regularà per l'interès social, afegim que la Generalitat procedirà de fàcis gradual i progressiva a la socialització de la propietat privada.

EVOLUCIO DEL CONCEPTE DE PROPIETAT

Podria acceptar-se que aquest no és un punt de vista exclusivament socialista, perquè si nosaltres encaminem la història de la propietat a través dels temps, la veurem evolucionar sempre des de l'exclusivisme privat a la utilitat social i la veiem en tots els ordres i en tots els progressos humans dirigir-se sempre a la socialització, de tal manera que considerant la propietat i particularment la propietat de la terra en la seva gè-

nesi com a fruit de la conquesta, fruit de les lluites entre pobles o entre interessos en contrast de diferents pobles, trobem que després en el curs del temps sempre aquesta propietat evolucionava en un sentit socialitzant, en un sentit d'utilitat pública, i com més forta és la col·lectivitat, com més forta possessió de tot allò que és el patrimoni és la societat, més es considera en dret a la comú i no respecta els interessos particulars, perquè dintre de la nostra societat veiem contínuament el que no fa gaires moments deia en altres paraules un membre de la Lliga Catalana. Això és, que les corporacions públiques, els Municipis, l'Estat i els diferents organismes de poder, es consideren amb el dret de sustreure a la propietat particular tot allò que es considera necessari per al sosteniment de l'organisme dels interessos col·lectius.

Es, doncs, aquest un principi universalment acceptat, i nosaltres darrera d'això hi veiem, naturalment, l'evolució completa de tot el sistema, perquè si avui la societat capitalista es considera ja facultada suficient per a atacar el dret de propietat d'una manera gradual i continuada, sense respecte a l'interès, al fruit, a l'abus que l'interès privat pot fer d'aquesta propietat, nosaltres hem de considerar que darrera d'aquesta determinació, que darrera d'aquesta direcció que porta la mateixa societat capitalista, hi ha el sistema socialista, que considera que la propietat tota està supeditada a l'interès social i que a la fi haurà d'estar subjecta únicament a aquest interès i en últim terme sota el domini absolut i complet de la col·lectivitat.

EL DRET A LA PROPIETAT PRIVADA

Nosaltres diem ací «el dret de propietat pública i privada». Oh, privada! Sembla—i no ho sembla, sinó que és cert—que nosaltres admetem una classe de propietat privada. Naturalment que nosaltres l'admetem; no solament no està renyida amb els nostres principis, sinó que està completament de ple dintre dels nostres principis l'existència d'una societat privada. Però és l'existència d'aquella propietat que és fruit de l'esforç individual, de l'home, del ciutadà que contribueix amb el seu treball, amb el seu esforç, a la riquesa pública i que té dret a obtenir-ne un resultat i un fruit per a ell mateix. I aquesta és la propietat que nosaltres considerem inviolable, aquesta és l'única que nosaltres respectem, i aquesta és la que de cap manera, en cap moment, pot traduir-se en enemiga de la col·lectivitat, perquè entenem nosaltres que si capitalització, si reserva hi ha d'haver, aquesta ha d'ésser sempre social, ha d'ésser col·lectiva, i mai pot ésser dintre del domini particular perquè és contrària a tot principi social i a tota convivença humana.

LA FACULTAT DE LA GENERALITAT A EXPROPIAR

Sostenim a més que la propietat privada podrà ésser expropiada o socialitzada per causa d'utilitat social mitjançant indemnització, si no acorda el contrari el Parlament per majoria absoluta dels Diputats possessionats de llur càrrec. I en fer aquesta afirmació, com l'anterior, se'ns ha suggerit per part dels nostres amics de l'Esquerra Republicana que nosaltres entràvem en un terreny dintre del qual no teníem facultats ni potestat, perquè el Parlament de la República havia reservat per a l'Estat i pel Parlament central la facultat d'expropiar i la facultat d'expropiar amb indemnització o

sense, cosa al meu entendre completament errònia. La Constitució de la República espanyola diu, en el seu article 44, que la propietat de tota classe de béns podrà ésser objecte d'expropiació forçosa per causa d'utilitat pública mitjançant adequada indemnització, a menys que disposi altra cosa una llei aprovada pels vots de la majoria absoluta de les Corts, i que amb els mateixos requisits la propietat podrà ésser socialitzada.

No diu que això sigui de competència exclusiva del Parlament de la República. Però, en canvi, l'article 11 de l'Estatut diu que correspon a la Generalitat la legislació exclusiva en matèria civil, salvant el disposat en l'article 15, número 1, de la Constitució, i l'administrativa que li estigui plenament atribuïda per aquest Estatut. No cal dir que tot el que fa referència a la propietat entra de ple en la legislació civil, i no cal que digui, perquè és evident, que l'article 15 no merma la facultat del Parlament de la Generalitat, ni del Govern de la Generalitat, per intervenir tot el que afecta a la propietat; perquè en l'article 15 es diu que correspon a l'Estat espanyol la legislació i podrà correspondre a les regions autònomes l'execució en la mesura de la seva capacitat política, a judici de les Corts, sobre les següents matèries: legislació penal, social, mercantil, processal, etc. Vol dir, doncs, al meu entendre i crec que no és una interpretació capciosa d'aquests texts legals, que l'Estat es reserva la facultat d'expropiar directament per a totes aquelles empreses o per totes aquelles necessitats que afectin als seus propis serveis, i que la Generalitat té el dret i la facultat d'expropiar i de determinar les normes que han de regular el dret de propietat en tot el que afecti als ciutadans de Catalunya. Per si jo no ho hagués entès bé, encara hi ha un altre article de l'Estatut que acaba d'aclarir-ho, en el qual es diu que les lleis determinaran la propietat de les regions i de l'Estat. Vol dir, doncs, que l'Estat únicament es reserva aquelles coses que pertanyen a les seves funcions pròpies, i que deixa a la Generalitat o a les regions autònomes l'exercici complet de la legislació i de l'execució en el que fa referència al dret de propietat. Estem, doncs, crec jo, dintre d'una esfera d'acció completament nostra. Podríem nosaltres fer l'afirmació d'aquests principis sense, de cap manera, entrar en cap terreny perillós, ni tan sols pel que respecta a la llei dintre de la qual es reconeix l'Estatut de Catalunya.

LA POSICIO DE LA MINORIA SOCIALISTA

Nosaltres podem dir que la propietat de Catalunya podrà o no podrà ésser socialitzada; nosaltres podem dir, i podem dir amb plena potestat, quin és el concepte que nosaltres tenim de la propietat; nosaltres podem dir si s'ha de regular per l'interès social o si s'hi ha d'inspirar. A més, està també al costat meu el fet que la Comissió Jurídica Assessora establí dintre del seu projecte de Constitució interna quelcom d'aquests principis. Per tant, no és qüestió de si tenim o no facultats, sinó que és qüestió senzillament de si nosaltres acceptem o no els principis socialitzants. És natural que nosaltres defensem la nostra posició, perquè indubtablement nosaltres hem vingut aquí per a afirmar el dret de la societat per damunt de tot interès privat. Nosaltres tenim d'aquestes coses un concepte claríssim. És evident que nosaltres anem contra la propietat privada, contra aquella propietat privada que no sigui fruit exclusiu de l'esforç

personal i individual; que nosaltres anem contra la propietat privada que representa la detentació, l'acaparament, l'ús o l'abús de riqueses que no pertanyen a l'individu, sinó que pertanyen a tota la col·lectivitat. I nosaltres hem de sostenir aquests principis perquè sabem d'una manera certa que la societat evoluciona lentament en aquest sentit, perquè aquestes evolucions no són mai ràpides. Però així i tot, nosaltres podem dir que en els països més conservadors que en els països més aferrats a la tradició, l'evolució es fa en el sentit socialista, i a tot arreu cada dia s'afirmen més i més els principis socialistes en el sentit que jo he afirmat avui, és a dir, en el sentit de creure que la societat té el domini eminent de totes les coses quan no representen el que ja he dit abans i el que segueixo afirmant, el fruit de l'esforç personal.

Nosaltres sostenim aquest vot particular. L'Esquerra Republicana no ha acceptat avui els nostres principis perquè no es sent socialista. No té, naturalment, cap obligació l'Esquerra Republicana de Catalunya de sentir-se socialista, però sí ha de recordar l'Esquerra Republicana que les masses que té darrera dels seus representants palpiten amb els nostres mateixos batecs, tenen els nostres mateixos anhels, cerquen la mateixa finalitat, i tenen els mateixos propòsits. Nosaltres sabem que tot el poble treballador desitja una renovació completa del sistema de propietat; el poble treballador de Catalunya i el poble treballador de tot el món. La revolució s'està fent, la revolució s'està fent ací i a tot arreu. El dret de propietat evoluciona constantment i no tindriem que viure molts anys perquè vegéssim transformar radicalment en aquest concepte el dret de propietat, puix que a tot arreu aquests principis preponderen i a tot arreu aquests principis són més universalment acceptats. Jo voldria que els nostres amics d'Esquerra Republicana meditéssin sobre la transcendència del debat d'avui, que vegessin i compreguessin la necessitat d'acceptar el nostre vot particular, perquè no és una afirmació platònica la que nosaltres fem, sinó l'orientació que hauran de tenir totes les nostres lleis i tota l'execució d'aquelles lleis que ens estan confiades.

EL DETERMINISME ECONOMIC I LES PALPITACIONS DE L'ESDEVENIDOR

Nosaltres hem de dirigir l'economia; nosaltres hem de dirigir tot l'esforç social vers la plenitud de la possessió de totes les coses. Nosaltres cada dia més hem d'insistir perquè tots els serveis públics, perquè tot el que és de domini i d'utilitat pública, sigui socialitzat. Nosaltres sabem que aquest és el camí que indubtablement tindrà que seguir aquest dret; l'evolució és iniciada i és marcada, i nosaltres no voldriem que Esquerra Republicana de Catalunya, que la majoria liberal, que la majoria radical—podrem dir-ho així en altres conceptes—que avui té aquest Parlament, volgués girar-se d'esquena a allò que és més fonamental que tot.

La propietat és l'eix de totes les coses. L'economia és la que dirigeix a la llarga totes les accions de tots els homes. Nosaltres som fills de fets econòmics; nosaltres no som més que el resultat de situacions econòmiques que gradualment evolucionen i elles mateixes permeten dintre de la nostra mentalitat, principis nous, noves solucions per a tots els problemes, i per consegüent nosaltres voldriem que aquests homes amics nostres, plens de bona voluntat, acceptessin avui aquesta afirmació, perquè aquesta afirmació tingués tota la transcendència que ha de tenir i tota la virtualitat que ha de tenir en aquests moments en què comença per a Catalunya una nova vida; moments que són importantíssims, perquè si Catalunya hagués de reanudar la seva vida pública col·lectiva, si Catalunya hagués de renèixer novament com a col·lectivitat i hagués de regir-se amb els principis antics, hagués d'inspirar-se únicament en les tradicions sense comptar que aquestes tradicions tenien un valor en cada època, però que en cada època, igualment que avui, au-

ven evolucionant vers les mateixes direccions que nosaltres propugnem, aleshores Catalunya seria defraudada. Nosaltres hem de voler que Catalunya senti en aquests moments més que el sentit del passat, totes les palpitations de l'esdevenidor; més que les idees i la interpretació reaccionària de totes aquestes idees passades, l'oreig de les noves orientacions universals, i que sigui veure en els moments nous de la seva existència un esdevenidor de pau, un esdevenidor de justícia i, sobretot, un esdevenidor d'igualtat que els catalans s'han guanyat amb el seu esforç, i sobretot aquests treballadors, tota aquesta gent laboriosa, tota aquesta gent que ha produït una riquesa que no està en les seves mans, sinó en les d'uns pocs; a fi que aquests que han treballat i han produït a través dels temps en la nostra Catalunya vegessin algun dia que no havia estat en debades el seu esforç; que l'esforç que feien era realment per a la col·lectivitat catalana i no per a uns quants privilegiats, perquè el catalanisme que se'ns ha predicat, i que sempre hem sentit, ha estat sols a favor d'uns quants catalans. Nosaltres estem aquí per a defensar una altra classe de catalanisme, aquest catalanisme que vol que tots els catalans dintre de Catalunya trobin una satisfacció constant per a tots llurs esforços, i sàpiguen que quan treballen per a la col·lectivitat poden esperar la justa recompensa, la justa remuneració de llur esforç.

Jo confio que els nostres amics encara reaccionaran i voldran sumar-se a aquest vot particular, que en realitat és més fonamental i té molta més transcendència que totes les altres coses que podem discutir en aquesta Constitució interior del nostre país. (Aplaudiments en la minoria socialista.)

Rectificació

Company SERRA I MORET: Insisteixo a creure que esteu equivocats respecte el que diuen la Constitució i l'Estatut. Si la Generalitat té facultats de legislar en matèria civil, té indubtablement la facultat d'expropiar i la de regular el dret de propietat en totes les seves fases; i estic plenament convençut que tant la Constitució com l'Estatut no es refereixen a altra cosa que a aquelles funcions que directament ha de dictar l'Estat pel territori de Catalunya per a complir els fins propis i que no tenen res a veure amb la legislació general de Catalunya, que en aquesta matèria està conferida a la Generalitat. Per consegüent, crec que el Parlament català té plena facultat per a dir si té facultats per expropiar i en quina forma ha de fer-ho si vol expropiar. A més, crec que si la Comissió Jurídica va obrir d'aquesta manera, tenim nosaltres en això un precedent notable, perquè hem de creure que la Comissió Jurídica era un organisme constituït per persones tècniques i competents que havia d'il·luminar els diputats en el que fa referència a aquelles coses que podien ells dirimir. Estic plenament convençut que nosaltres tenim facultats per a això. Solament hem de discutir si hem de dir-ho o no. I en la Constitució de la República espanyola es diu que per causa d'utilitat social o per transformar la propietat, socialitzar-la, l'Estat té el dret d'expropiar la propietat privada; crec que nosaltres no cometem cap excés repetint aquests mateixos termes, i crec que nosaltres estem facultats per a fer-ho i crec que hauriem de fer-ho perquè d'altra manera Catalunya, com a personalitat jurídica i com a organisme col·lectiu, es posa en peu d'inferioritat respecte la col·lectivitat espanyola. Crec que nosaltres estem mancants al que nosaltres mateixos esperem de nosaltres. Podriem fer aquesta afirmació i hem de fer-la.

Per tot l'altre, és clar que hi ha alguns punts de coincidència entre el dictamen de la Majoria i el nostre vot particular. Com podriem evitar-ho? És evident que tenim molts punts de coincidència i que en aquests punts anem en la mateixa direcció. Nosaltres diem que no sou dogmàtics, que no partiu d'un principi previ, però no n'hi ha necessitat; aquests mateixos senyors vindran amb nosaltres. (Assenyala la Minoria de la

Lliga Catalana.) Estem tan segurs de l'esdevenidor que no tenim dubte respecte al que ha de passar a la humanitat, perquè tota la història s'ha desenrotllat envers uns principis i envers unes conclusions, i nosaltres no fem res més que afirmar el que la història ens dona fet, no fem més que tenir la visió de l'esdevenidor i no afirmem cap principi. Sabem de sempre que la propietat serà socialitzada i que la societat està per damunt de l'individu. El secret radica precisament aquí: que la col·lectivitat està per damunt de l'individu i que el que pertany a tots ha d'estar a mans de tots i sota l'administració de tots. I quan em deia l'amich senyor Espanya que hi havia alguns moments d'indistintible utilitat de la propietat privada, no feia més que afirmar el que jo de sobte respecte al gaudi de la propietat de la terra, però per a utilitzar-la com instrument de treball, cosa que no solament respectem, sinó que volem fomentar. El que nosaltres volem és que tots els que tinguin ganes de treballar—que hem d'ésser tots—tinguin els instruments necessaris per a executar el seu treball; i la terra a mans de pocs és un monopoli, però a mans dels que la treballen és un instrument de treball del qual no podem privar-los. És aquest el concepte de la socialització. També entra això en el concepte de la socialització, però si discutíssim això, discutiríem fins a quin punt l'instrument de treball és propietat del que l'utilitza, i ací potser discreparíem.

Company COMORERA: Evidentment.

Company SERRA I MORET: Però sabem de sobres que l'evolució de tota la societat gira vers nosaltres i no tenim per què afirmar principis. És una cosa clara i evident que el món camina vers el socialisme, poc a poc, naturalment, i fins en els llocs on s'ha fet la revolució, fins a Rússia, he de dir que l'evolució mental no va amb el mateix compàs ni amb el mateix ritme que l'evolució de les lleis i de les performances, però en realitat les coses caminen vers aquest fi i amb la preparació d'unes quantes generacions haurà canviat totalment la mentalitat russa i el col·lectivisme estarà establert allí d'una manera definitiva. Nosaltres sabem també, i això és el que desitgem d'afirmar més, que són les condicions econòmiques de cada poble no solament el que determina l'estat social de cada poble, sinó també l'estat mental de la col·lectivitat, i sabem que avui a Catalunya hi ha una preparació per a l'evolució vers el socialisme. Deia que nosaltres afirmem això i que fressem el camí per a la socialització. No sigueu sords al clam de tot el poble de Catalunya, de la immensa majoria del poble de Catalunya.

Molts diuen que són coses episòdiques les que passen. No ho cregueu; la mentalitat del poble català està madura per a la socialització i sabem que a Catalunya, potser abans que a altres poble, la socialització serà un fet.

Reflexioneu la determinació que prengueu avui, tractant-se d'una qüestió tan fonamental com ho és el règim de propietat del nostre poble. Reflexioneu molt i no us quedeu més endarrera que els vostres temps, dels temps en què vivim, perquè a Catalunya això és un principi que no solament no espanta a ningú que tingui idees liberals, sinó que moltes persones l'han passat i destituirien que estiguessin ja en el moment de l'execució, i aquí és on hem d'anar.

Discurs del company Ruiz Ponseti

NECESSITAT QUE EL PRINCIPI D'EXPROPIACIÓ FIGURI EN LA CONSTITUCIÓ CATALANA

Company RUIZ PONSETI: Senyors diputats: El fet que intervinguem els dos membres de la Unió Socialista de Catalunya que formàvem part de la Comissió en la defensa del vot particular, ja diu per sí sol que donem a aquest assumpte la màxima importància.

Ens trobem, senyors, i ja ens hi trobàvem el dia que vàrem entrar en la discussió de la totalitat del títol II, que la Lliga Catalana, fidel als seus principis, volia mi-

nimitzar l'Estatut amb tota la seva malícia i amb tota intensitat. És lògica en absolut aquesta posició. I és lògica que nosaltres—nosaltres i vosaltres—, vulguem fer en l'Estatut unes declaracions categòriques de caràcter social i que la Lliga Catalana s'oposi a que les declaracions que ja són fetes a la Constitució de la República siguin repetides a la Constitució Interior de Catalunya. Nosaltres vàrem sostenir, i vosaltres també, que aquestes declaracions que suposen els drets de l'home i del ciutadà mai són de més el fer-les; sempre poden repetir-se, i així i tot, algunes vegades encara són desconegudes i causen en defecte.

Per això tots estàvem d'acord en que el títol II convenia que subsistís i que el títol II havia d'ésser el títol més important de la nostra Constitució. Respecte a la diferent importància que havien de donar als diversos articles del títol II ja s'havien examinat aquells articles que tenien un caràcter que jo en diria platònic; aquells articles que no comprometen a res i que mereixien la vostra absoluta adhesió; en canvi, l'article que jo considero més important, el que fa referència a la defensa i a l'arrondiment del dret de propietat, en aquest dret des del primer dia havem anat donant passes endarrera continuament. Aquestes passes endarrera són les que ara vull esmentar aquí, per veure si teniu un moment de recapitació i d'un sol salt torneu a donar un pas endavant i us situeu on havieu estat ja en el primer dia.

Es evident que en aquest títol II hem dit coses que tots sabem que ja figuraven en la Constitució de la República. Aquestes coses que fan referència als drets de l'home i que ja figuraven en la Constitució general, nosaltres, com a ciutadans de la República, els tenim ja reconeguts en aquella Constitució i veritablement, tal com indicaven els components de la Lliga Catalana, potser no era l'hora de fer-ne manifestació en la nostra Constitució Interior. Malgrat això, hem acordat que figurassin aquestes declaracions. En canvi, la declaració teòrica, la declaració primera de que el dret de propietat s'inscriurà en l'interès social, això també figura en la Constitució de la República; i no és necessari repetir-ho. Però n'hi ha un altre, que és la que fa referència al dret d'expropiació, que també figura en la Constitució de la República, però com a un dret del Parlament de la República i a favor de la hisenda de la República, i nosaltres posem una declaració paral·lela en la nostra Constitució Interior com un dret del Parlament de Catalunya i a favor de la hisenda de Catalunya, que no són pas coses iguals, sinó que són coses absolutament distintes. Per consegüent, aquesta declaració del dret d'expropiació a favor de la col·lectivitat esmentada en la nostra Constitució Interior no és pas una repetició: és una cosa idèntica a la mateixa declaració que figura en la Constitució de la República. Vull dir aquí que el Parlament de la República té el dret d'expropiar interessos creuats a favor de la col·lectivitat, la col·lectivitat que és l'Estat espanyol. Aquí hem de dir que el Parlament de Catalunya té el dret d'expropiar interessos privats a favor de la nostra col·lectivitat, que és Catalunya. Aquest doble atac, aquest atac combinat, que jo en diria, contra dels interessos privats, afirma més la nostra posició socialista i és una concessió que vosaltres veniu obligats a fer, vosaltres que us heu declarat sempre socialitzants.

EL VERITABLE SENTIT DE LA TENDÈNCIA SOCIALITZANT

Es evident, com deia el senyor Espanya, que hi ha diversos punts, en els quals una i altra coincidim. És evident, també, que nosaltres no venim aquí a discutir els punts en els quals coincidim, venim a discutir precisament les coses que no hem volgut acceptar i entre aquestes coses—Seguim el nostre vot particular per amar concorrents els diversos punts—hi ha les següents: Una d'elles diu: «La Generalitat procedirà de fàcil gradual i progressiva a la socialització de la propietat privada.» És evident que nosaltres aquí fem una declaració, un doble manifesta-

ment socialista. Nosaltres, en realitat, redactarem aquest article després d'haver arribat a la conclusió que no ens podiem entendre, que no era possible arribar a un dictamen unànime—em refereixo a l'Esguerra i a la Unió Socialista, perquè comptàvem ja per endavant amb la negativa de la Lliga Catalana—; quan veïrem que no hi podíem arribar, vàrem redactar aquest article en forma francament socialista. Però esperàvem que vosaltres, que durant la campanya electoral, i sempre, us heu declarat socialitzants, infiltraríeu en aquest article el vostre criteri, perquè la paraula socialitzant no ha d'ésser una manifestació teòrica, una cosa platònica, sinó una cosa pràctica, i aquesta manifestació pràctica l'hauríeu de donar ara en aquest article novè, que nosaltres hauríem transcrit, que hi donéssim aquesta manifestació socialista. On diem: «la Generalitat procedirà a la socialització, vosaltres, per ésser socialitzants, hauríeu de dir: «la Generalitat podrà procedir...»

Havíeu de deixar en la nostra Constitució aquesta possibilitat; no ens havíeu de tancar la sortida, perquè el dia que guanyem unes eleccions no hagüem de procedir immediatament a una revisió constitucional per a poder manar segons el nostre criteri.

EL RETROCES DE LA MAJORIA

Perquè no m'agrada parlar a la lleugera ni fer afirmacions que m'hagüeu de creure pel sol fet de dir-ho jo, vull arribar a la demostració textual dels passos eners que hem anat donant des que tenim davant aquest punt, des que es va posar a debat la Constitució. M'he de referir primerament al text aquest de la Comissió Jurídica Assesora que ja ha llegit el meu estimat company Serra i Morot, que diu: «La propietat no serà mai objecte de confiscació; podrà, però, ésser expropiada i socialitzada d'acord amb el que disposen la Constitució de la República i les lleis. És a dir, la Comissió Jurídica Assesora va considerar necessari que a l'Estatut Interior de Catalunya hi figurés aquesta declaració de possibilitat d'expropiació a favor precisament dels catalans, considerant que això no era mai una repetició de l'article 44 de la Constitució de la República espanyola.»

Com a reforma del dictamen de la Comissió Jurídica Assesora, tenim com a segon punt de referència el projecte del Govern anterior a l'actual, que per abreviar en direm el projecte Lluhi. En aquest projecte Lluhi hi havia un article novè el qual ja marcava un major retroces, un pas enrera respecte el de la Comissió Jurídica Assesora. Aquest article novè, en la part que interessa ara, deia: «Per causa d'utilitat social la propietat podrà ésser expropiada o socialitzada, i mitjançant indemnització, si no acorda el contrari una llei aprovada per un nombre de vots igual a dos terços del nombre de diputats que componguin el Parlament.» És a dir, que segons les lleis generals de la República, segons l'article 44 de la Constitució, la col·lectivitat tenia el dret d'expropiació dels interessos privats només que reunint la majoria absoluta dintre de les Cortes, i aquest principi era traduït en el dictamen de la Comissió Jurídica Assesora, dient arduament que el Parlament català podria treballar en les mateixes condicions que indica la Constitució, és a dir, només amb un senall dictamen de Majoria. En el projecte Lluhi ja es troba una manera de restringir aquest dret de la col·lectivitat, enfront dels interessos particulars i s'hi imposa un quòrum de dos terços del Parlament. És a dir, es donava a un pas enrera.

Ve el segon pas que és el que ara estem discutint i, amb gran setonament per part nostra, l'Esguerra Republicana de Catalunya acorda suprimir de la nostra Constitució Interior aquest dret d'expropiació per part de la col·lectivitat. En aquest cas nosaltres us hem de recordar d'una manera, la manera més amable, però més enèrgica possible, que esteu mancant a les promeses que vosaltres i nosaltres conjuntament hem fet el dia electoral, els hem dit que en tot allò que no fos contradictori amb la Constitució de la

República espanyola, ens quedaríem quan menys amb el mateix grau de llibertat que marca la Constitució de la República; però que mai donaríem un pas enrera. En aquest punt ens trobem que els ciutadans catalans tenen drets inferiors, que la col·lectivitat catalana té un dret inferior a la col·lectivitat espanyola.

EL TESTIMONI DE LES LLEIS

No m'agrada fer el paper d'Alcubilla, de registrar textos de lleis i d'articles de Constitucions, però vosaltres ens heu portat a aquest terreny i nosaltres ens veiem obligats a fer-ho. El senyor Espanya ens deia fa un moment que nosaltres no tenim el dret de fer figurar a la nostra Constitució aquest dret d'expropiació, per quant ens ho prohibeix d'una manera categòrica l'Estatut. Jo voldria intentar demostrar-vos i voldria intentar que arribés al vostre convenciment que en aquest punt concret l'Estatut presenta una contradicció manifesta, i que nosaltres tenim el deure de posar tota la nostra gooda al servei d'explorar aquesta contradicció a favor nostre, a favor de la col·lectivitat de Catalunya. Diu l'article 11 de l'Estatut: «Correspon a la Generalitat la legislació exclusiva en matèria civil de tot allò que disposa l'article 15, número 1, de la Constitució i l'administrativa que li sigui plenament atribuïda per aquest Estatut.» Tot l'altre d'aquest article, ja no fa referència a aquest punt, i sobraria el llegir-ho. Però, per a no deixar incomplet aquest article, si que he de llegir l'article 15 de la Constitució, en el seu número primer, que és l'únic que fa referència a la legislació exclusiva en matèria civil. Aquest article 15 de la Constitució diu: «Corresponde al Estado español la legislación, y podrá corresponder a las regiones autónomas la ejecución en la medida de su capacidad política, a juicio de las Cortes, sobre las siguientes materias: (Parlarem del número primer, que és l'únic que s'exceptua, i no dels altres) legislació penal, social, mercantil y procesal, y en cuanto a legislación civil, la forma del matrimonio, la ordenación de los registros e hipotecas, las bases de las obligaciones contractuales y la regulación de los estatutos personal, real y formal, para coordinar la aplicación y resolver los conflictos entre las distintas legislaciones civiles de España.» És a dir, que de cap manera fa referència aquest apartat primer de l'article 15 de la Constitució, al dret d'expropiació que estem discutint. Ningú em negarà que el dret de propietat entra de ple dintre de la legislació civil i per consegüent, podem interpretar perfectament que aquest article 11 de l'Estatut ens dona el dret de legislar sobre tot el que fa referència a expropiació. És veritat—perquè no sols hem de dir el bo, sinó que hem de dir també el dolent—que vosaltres heu esmentat aquí l'article cinquè de l'Estatut, el qual es manifesta en sentit contrari, és a dir, que diu que l'Estat tindrà la facultat exclusiva de la legislació en tot el que fa referència a expropiació. Però davant d'una articles tan contradictoris com aquesta que hi ha en l'Estatut, jo crec que el nostre Parlament té el deure elemental d'agafar els que siguin d'interpretació més favorable als interessos col·lectius de Catalunya.

LA NECESSARIA AJUDACIA

Ara us diré més. Dintre de la Comissió, en els llargs debats que hem tingut al voltant d'aquest article que fa referència al dret de propietat, s'ha vingut a dir com a argument suprem, que si nosaltres a la nostra Constitució Interior hi poséssim un article que les referència a recabar del Parlament de Catalunya aquest dret d'expropiació, això podria estar en contradicció amb la llei fonamental de l'Estatut, i podria ésser objecte que el nostre Estatut Interior anés a parar de dret al Tribunal de Garanties Constitucionals. La manifestació aquesta en boca dels companys de la majoria de la Comissió, té per a nosaltres una transcendència extraordinària, però nosaltres volem fer la declaració que si la comissió que inspecciona l'Estatut és tan minorista en aquest

punt concret—que jo no crec que ho sigui, perquè ja he marcat la contradicció—però si fos tan minimalista en aquest punt concret, que no reconegué al Parlament de Catalunya els mateixos drets, pel que fa referència a la riquesa genuïnament catalana, que té el Parlament de la República pel restant de la riquesa espanyola, jo crec que tots plegats hauríem de desitjar que la nostra Constitució interior anés a parar de dret al Tribunal de Garanties Constitucionals per esbandir-la d'un cop en aquest punt; perquè és tan fonamental, seria tan enorme aquest desconeixement del dret de Catalunya a fer ús de la seva riquesa col·lectiva, que jo crec que d'un cop per a sempre hauríem de renunciar a l'Estatut que no ens reconegué aquest dret. Per això no ens faria cap por d'anar, ni crec que hi hagués cap Govern espanyol que s'atrevis a portar la primera llei que sortís del Parlament de Catalunya al Tribunal de Garanties Constitucionals, màxim quan aquí hi ha una possibilitat d'interpretació en dos sentits diametralment contraris. Jo us invito a que torneu a pensar millor sobre aquest article, que és el fonamental de la nostra Constitució. Si en allò que fa referència al dret de propietat no tenim nosaltres la màxima valentia com en totes aquelles declaracions que ja són una mica teòriques, una mica, diríem, passades de moda—perquè ja tots estem d'acord amb elles i en les coses que no hi ha lluita és molt fàcil ésser valent—, aquelles declaracions de laïcisme, d'ajut al mutualisme, d'ajut al cooperativisme, en aquestes altres que ara proposem, aquesta possibilitat, no vull dir ja manament de socialització, però sí reconeixement d'una possibilitat de socialització si tots plegats no tenim la valentia reconeguda en el nostre Estatut, el nostre Estatut sortirà ja malalt d'aquí, perquè nosaltres des del primer moment haurem de manifestar que totes les classes treballadores del nostre poble tenen des del primer moment un desig revisionista d'aquest Estatut que anem a aprovar.

Sessió del dia 9 de març de 1933

Socialisme i Capitalisme

Discurs del company Comorera en defensa del vot particular de la U. S. C. a l'article 9 del dictamen d'Estatut interior de Catalunya

Company COMORERA: Senyors diputats: Els debats que hi ha hagut fins ara entorn del projecte d'Estatut Interior de Catalunya han tingut una conseqüència saludable, i és la de situar els homes i els partits allà on realment han d'estar. La tàctica de confusió ha estat molt corrent a Catalunya, se n'ha abusat moltíssim també; però afortunadament, després de les sessions que ara portem dedicades a la discussió de l'Estatut interior de Catalunya, la tàctica confusió ha quedat totalment esvalida. Jo recordo que en una de les primeres sessions del Parlament, el senyor Duran i Ventosa va dir que la Lliga Regionalista, avui Lliga Catalana, que serà el mateix, era catalanista i res més que catalanista. Aquesta definició ens va, naturalment, sorprendre i tampoc la vàrem creure, però ara, per les paraules dels propis membres del Partit de Lliga Catalana, aquesta definició ja està també desmentida d'una manera categòrica, perquè ja tots sabem que els senyors de la Lliga Catalana, a més de catalanistes, són antilaics, són confessionalistes, és a dir, que són catòlics, que vol dir també que són anticristians. (Rialles en la Minoria de Lliga Catalana.) Encara més: els senyors de la Lliga, a més de catalanistes, ara resulta que també són antisocialistes; vol dir això que són capitalistes, que són defensors i representants aquí del sistema capitalista. Vol dir que, avui, ja sabem d'una manera positiva que la Lliga Catalana és, a més de catalana, catòlica i capitalista.

El senyor SOL: Capitalista, no, desgraciadament.

El senyor CARRERES I ARTAU: Al contrari.

Company COMORERA: Ahir vàrem poder veure o experimentar una altra tàctica característica de la Lliga Catalana, una tàctica també d'arrels jesuítiques, com és aquella de «divide y vencerás», perquè el senyor Ventosa i Calvell en començar el seu discurs amb una ingenuïtat que no enganyava ningú, va sorprendre's d'una manera extraordinària que el partit majoritari semblava que anés a remolc de la Minoria més petita d'aquest Parlament. Evidentment, la intenció d'aquestes paraules del senyor Ventosa i Calvell no podia ésser altra que la d'excitar l'amor propi d'Esquerra Republicana de Catalunya, perquè aquesta alguna vegada digué que ja era major d'edat i que no necessitava tenir contemplacions amb ningú, que podia, per tant, no fer cap cas dels nostres projectes, dels nostres anhels de contribuir a l'enlairament social i econòmic del poble de Catalunya, i, naturalment, renegant d'aquest principi de col·laboració d'ells amb nosaltres, caure insensiblement cap a l'altra col·laboració, la d'ells amb la Lliga. Però el senyor Ventosa i Calvell no ha tingut en compte una cosa, i és que entre els homes de sentiments esquerrans hi ha records que no s'esborren fàcilment, hi ha llaços també que no es trenquen fàcilment. Aquest contacte d'Unió Socialista i Esquerra Republicana de Catalunya no és pas un contacte d'ahir ni és una cosa tan poc que ningú pugui oblidar; és un contacte que va néixer en hores de perill i en hores en les quals ningú podia saber ni afirmar quin seria el to immediat de la política, no solament de Catalunya, sinó a Espanya. Aquest contacte va ésser espontani en vigílies del 12 d'abril de l'any 31 i aquest contacte va ésser també espontani i heroic el 14 d'abril. Allà a l'Ajuntament de Barcelona i a la Generalitat de Catalunya, varen trobar-se d'una manera espontània els homes de la Unió Socialista i els de l'Esquerra, no sabent què havia de succeir i presentint que en qualsevol moment per la Plaça de la República podien sortir els malsers dels senyors Ventosa i Calvell. (Rialles de protesta en la Minoria de la Lliga Catalana.)

El senyor CASABO: V. S. els hauria vist des de Buenos Aires.

Company COMORERA: Jo, de Buenos Aires, vaig ésser expulsat per la dictadura, però hi vaig viure el suficient per a saber que vos, ací, esteu a les ordres de la mateixa empresa que explota els consumidors de Buenos Aires.

I vull acabar el pensament: els mateixos que varen assassinar els herois de Jaca. Encara que això faci riure... I aquest contacte que va prendre cos i va produir un resultat fecund el 14 d'abril, va seguir en dies gloriosos per Catalunya i per Espanya, va seguir el 2 d'agost per a contribuir a l'èxit de l'Estatut de Catalunya, va continuar abans el 28 de juny per a assegurar la representació autèntica de Catalunya a les Corts Constituents de la República, per a evitar que a aquestes Corts hi anessin precisament els representants clàssics d'abans que no representen sinó interessos dels més mesquins i a vegades inconfessables. I va continuar aquesta col·laboració, aquest contacte en les batalles glorioses per l'Estatut en les Corts Constituents i va continuar el 20 de novembre per a estructurar justament la fesomia d'aquest Parlament de Catalunya, de la Catalunya autònoma, que és el que ha de portar a cap l'obra d'estructuració d'una nova Catalunya, que no s'assembla en res a la Catalunya que nosaltres coneixiem quan la majoria pertanyia als senyors de la Lliga Catalana.

El senyor Ventosa i Calvell encara semblava més meravellat d'aquesta actitud de l'Esquerra Republicana vers nosaltres, o de nosaltres vers l'Esquerra Republicana, perquè deia que nosaltres, els socialistes, som un fantasma, no representem res, som una cosa, una ideologia passada de moda, som un figuri que ja no es cotitza; i, evidentment, no s'explica que un partit gros com el de l'Esquerra vulgui tenir cap tracte ni relació amb coses que no es cotitzen com nosaltres. Però jo voldria saber, en matèria de figu-

rins, quina classe de figurins estan de moda pel senyor Ventosa i Calvell, perquè és evident que si hi ha un figuri que no ho està, n'hi haurà un altre que sí que ho estigui. I com serà aquest figuri? Abans, pel senyor Cambó el figuri de moda era l'Alfons XIII; pel senyor Ventosa, el figuri de moda fou el general Berenguer, i avui... (Rialles de protesta de la minoria de la Lliga Catalana.) Us fa molta gràcia, però la processó va per dintre... Avui, quin serà el figuri de moda? Serà Hitler? Serà Mussolini, que va voler justificar l'altre dia el senyor Ventosa i Calvell?

Company CANTURRI: L'Albinyana, home! (Rialles.)

Company COMORERA: Quin serà, doncs, senyors diputats, el figuri de moda pel senyor Ventosa i Calvell? Serà una monarquia restaurada? Serà un altre Martínez Anido, que tant va afavorir els senyors de la Lliga Catalana? (Rumors de protesta de la Lliga Catalana.)

Company FRONJOSA: Però si el volien nomenar ciutadà honorari de Catalunya!

El senyor TRIES DE BES: Ja es veu que us trobàveu a Amèrica quan passava això.

Company COMORERA: Degut a les vostres traïcions... Tots sabem que Martínez Anido fou una criatura vostra, i tots sabem que vosaltres anàreu a acomiadar Primo de Rivera a l'estació de França quan aquest va donar el cop d'Estat. Això tothom ho sap, com sabem altres coses més, i és que vosaltres vàreu vendre l'Estatut del 1919 pels Sometents d'En Bertrand i Musitu. (Rialles en la minoria de la Lliga Catalana.) Fan veure que riuen, però riuen de llavis enfora.

Deia el senyor Ventosa i Calvell el socialisme és ja una ideologia fracassada, i jo us he de dir, senyors diputats, que mai a la vida he vist un home que amb tanta seriositat digués una imbecilitat semblant. (Protestes, que priuen que el final de la frase de l'orador pugui ésser recollida pels taquígrafs. El senyor President crida l'orador a l'orador.)

Es parlamentari, senyor President... Perquè si el socialisme ha fracassat en el món, ¿què podriem dir del cristianisme que ells volen representar i del capitalisme que ells efectivament representen? Jo voldria que em diguessin quin és l'origen dels mals actuals, quines són les causes reals, autèntiques, dels mals que està avui patint el món. En som responsables els socialistes? ¿Es que de la guerra en som responsables nosaltres? La guerra mundial, que fou l'origen de totes les malures que hi ha avui en el món, fórem nosaltres els que la provocàrem? Se'n ha fet el retrat que no la vàrem impedir, se'n ha dit moltes vegades i potser en el pensament d'algú de vosaltres hi és aquest retrat. Però si nosaltres, en cinquanta anys de vida efectiva, no tinguérem prou força ideològica i material per a oposar-nos a aquella bogeria de la guerra mundial, si d'això se'n diu el fracàs de la ideologia socialista, aleshores ¿què dieu del cristianisme i de totes les seves sectes que en dos mil anys no pogueren impedir aquella guerra atroz? Què en diuen? En aquella guerra vàrem veure com totes les sectes cristianes no estaven l'una al costat de l'altra en la mateixa trinxera. Vegem ortodoxes contra ortodoxes, protestants contra protestants i anaren els catòlics de Baviera a combatre els catòlics francesos i italians, i vàrem veure com els mateixos catòlics bavaresos anaven amb els infidels musulmans de Turquia per a combatre els catòlics de França i d'altres països catòlics. Si això, el fet de no tenir força suficient per a impedir una desgràcia humana, una tragèdia humana, significués la ruïna o la impotència definitiva d'una ideologia humaníssima com és la nostra, socialista, ¿què podríem dir aleshores del cristianisme? Evidentment que el cristianisme és una cosa, és un sistema que ja morí d'una manera oficial a començaments del segle IV, i vosaltres ho sabeu molt bé.

¿Es que nosaltres, socialistes, som responsables del Tractat de Versalles, que és un dels altres instruments que han torturat el món, i que tenim la gran responsabilitat de les coses que estan passant avui? I de les conseqüències de la guerra? ¿Som responsables nosaltres, els socialistes, dels deutes de guerra, de la caiguda del patró or, del sis-

(Seguirà en el número vinent)